

גלייזן 40

דעם רבינ'ס אעשיות

ספורי מעשיות משנים קדמוניות
מרבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב זיע"א

המעשה עם הבחינות
בלשה"ק

מעשה מבטחון

די סיפורי מעשיות וואס דער הייליגער רבי האט דערציילט זענען קודש קדשים, זיין כוונה איז געווען אונז צו אויפוועקן פון טיפן שלאף, אזוי ווי דער רבי האט געזאגט אז "די סיפורי מעשיות זענען מסוגל צו אויפוועקן פון שלאף.
דער הייליגער רבי האט געזאגט אז אין יעדע ווארט פון די הייליגע מעשיות זענען באהאלטן סודות התורה,
און אפילו א פשוטער מענטש וואס וועט עס לערנען, קען ארויס נעמען פון דעם מוסר און התעוררות צו השם יתברך.

מעשה מבטחון

– מרבנו נחמן מברסלב זיע"א –

שספרה בליל ד' אלוול תקס"ו לפ"ק

[זמן קצר אחר שספר "בזיוץ שנת תקס"ו", מעשה א מ'אבדת בת-מלך', מספורי-מעשיות משנים קדמוניות'. (מעשה מבטחון הנה, אינו נכלל בתוך 'מעשיות הגבוהים' של 'ספורי-מעשיות משנים קדמוניות').]

[אות א] ענה ואמר: 'עוד' ספרתי: 'מעשה מבטחון' – וזו היא:

'מלך אחד' אמר בלבו: "מי ימצא [אדם כזה], שלא יהיו לו לדאגה, יותר ממני, פי יש לי 'כלי-טוב', ואני מלך ומוזל!"

והלך לחקר אחר זה! – והיה הולך בלילה, והיה עומד אחר-הביתים, להקשיב ולשמע את דברי העולם! – והיה שומע דאגות כל אחד: "שזה אינו הולך לו כסדר בחנות!"

ואחר-כך הלך לבית אחר, ושמע שיש לו דאגה: "שהוא צריך להמלכות!" – וכן שאר כל הדאגות של כל אחד ואחד.

[אות ב] אחר כך הלך וראה 'בית אחד נמוך' עומד בתוך הקרקע, וה'חלונות' למטה סמוכים מפש לארץ, וה'צג' נופל ונשבר!

וראה: "ששם יושב אחד, ומנגן על ה'בנור', שצריך להקשיב מאד כדי לשמע את הקול; והוא שמח מאד; וקדרה עם משקה עומדת לפניו, וה'משקה' היה 'יין', ומאכלים עומדים לפניו; והוא שמח מאד מלא שמחה, בלא דאגה כלל."

הלך ונכנס לתוך הבית, ושאל בשלומו! – והשיבו מאכלים! – וראה ה'קדרה עם המשקה' לפניו וה'מיני' מאכלים! והוא רק מלא שמחה!

וכבד את ה'מלך' לשמות! – ושתה עם ה'מלך'! – והיה ה'מלך' שותה גם-כן למען ה'אהבה'!

אחר כך שכב שם ה'מלך' לישון! וראה: "שהוא אף שמח, בלי שום דאגה!"

*

ובבקר: עמד ה'מלך'! – וגם הוא עמד! – ולזה את ה'מלך'! – ושאל ה'מלך' אותו: "מאין אתה לוקח כל זאת?"

והשיב לו: "אני יכול לתקן כל תקוני הדברים שנתקלקלו (שקורין: 'נאפריזוקעס'); פי מלאכה שלמה' איני יכול, רק 'תקוני הדברים' שנתקלקלו; ואני יוצא

בבקר, ואני מתקן איזה דברים; וכשאני מקבץ מזה איזה סך 'חמשה-ישישה זהובים', אני קונה לי כל אלו הדברים של 'אכילה ושתיה'!"

*

כששמע ה'מלך' זאת, אמר בלבו: "אקלקל לו זאת!" הלך ה'מלך', ונתן 'פרוץ': "שכל מי שיהיה לו דבר לתקן, לא יתן לשום אדם לתקן; רק יתקן בעצמו, או יקנה לו הדבר הזה חדשה!"

[אות ג] בבקר: הלך לשאל אחר תקוני הדברים! – ואמרו לו: "שגזר ה'מלך': שלא לתן לשום אדם לתקן שום דבר!" – וירע בעיניו! אף בטח בהשם!

והלך, וראה: "גביר אחד' שחוטב עצים!" – ושאל אותו: "למה אתה חוטב עצים, האם זה כבודך?" – אמר לו: "חזרתי אחר איש שיהטב עצים, ולא מצאתי, והכרחתי לחטב בעצמי!"

אמר לו: "תן לי, ואחטב עמך!" – וחטב העצים! – ונתן לו הגביר זהב אחד!

ראה: "שזה טוב!" – והלך לחטב עוד עצים! – עד שקבץ 'ששה זהבים', וקנה שוב כל הסעדה! – (ובזה הלשון אמר רבנו ז"ל): "אין די סעודה איז א סעודה!" [והסעדה היא סעדה!] – והיה שמח!

*

וה'מלך' הלך שוב אחרי הלון ביתו לראות! – וראה: "שזה יושב, וה'משקה' וה'מאכלים' לפניו, והוא שמח מאד!"

הלך ה'מלך' ונכנס לתוך הבית, וראה כנ"ל! – ושכב גם-כן שם כמו הלילה הראשון!

ובבקר: עמד האיש ולזה את ה'מלך'! – ושאל לו [המלך]: "מאין אתה לוקח זאת, פי זה צריך להוציא עליו ממון?"

והשיב לו: "דרכי היה, לתקן כל הדברים שנתקלקלו; ואחר-כך גזר המלך: 'שלא לתן עוד לשום אדם לתקן!' – וחטבתי עצים, עד שקבצתי ממון לזה כנ"ל!"

הלך ה'מלך' מאתו, וגזר: "שלא לתן לשום אדם לחטב עצים!"

[אות ד] ויהי כאשר בא אל האדם לחטב עצים! – והשיב לו: "שגזר ה'מלך' 'גזר-דין': 'שלא לתן לשום אדם לחטב עצים!' – וירע בעיניו, פי אין כסף [להסעדה]! אף בטח בהשם!

והלך, וראה אחד: "מנקה הדיר!" – ושאל אותו: "מי אתה שתנקה הדיר?" – השיב לו: "חזרתי, ולא מצאתי מי שינקה לי, והכרחתי לנקות בעצמי!"

אמר לו: "תן לי, ואני אנקה!" - עמד ונקח אותה, ונתן לו 'שני זהובים'!

הלך, ונקח עוד דירים! - וקבץ 'ששה זהובים'! - וקנה שוב כל הסעדה הנ"ל! - והסעדה היא סעדה! - והיה שמח מאד!

הלך ה'מלך' שוב לראות! - וראה שוב ככל הנ"ל! - ונכנס לבית הנ"ל! - ואחר-כך בבקר: לזה עוד את ה'מלך'! - ושאל אותו המלך שוב הנ"ל! - והשיב לו כל הנ"ל!

הלך ה'מלך', וגזר: "שלא לתן לשום אדם לנקות דיר!"

[אות ה] בבקר: הלך האיש לחזר לנקות דירים, והשיבו לו: "שה'מלך' גזר עליה, הנ"ל!"

הלך האיש, והשפיר ל'איש חיל', אצל ה'מיניסטער' שלוקח 'חיל' ל'מלך'! - פי יש 'חיל' שלוקחים אותם בזרוע, מה שמגיע לו מהמדינה; ויש 'חיל' ששוכרים אותם!

והלך הוא, והשפיר עצמו ל'איש חיל'! - והתנה עם ה'מיניסטער' (א) "שאינו משפיר עצמו לעולם, פי אם לזמן" (ב) "ובכל יום ויום בבקר, יתן לו שכרו"!

וה'מיניסטער' הלביש אותו תכה, ב'בגדי אנשי חיל'! - ותלה לו 'חרב' בצדו! - ושלה אותו למקום שצריך!

אחר-כך לעת-ערב: כשעשה כל פעלתו, השליך ה'בגדים' [בגדי אנשי חיל] מעליו, וקנה לו כל הסעדה הנ"ל! - והלך לביתו! - והסעדה היא סעדה! - והיה שמח מאד!

הלך ה'מלך' שוב לראות, וראה: "שהכל מוכן לפניו, והוא שמח מאד הנ"ל! - ונכנס לביתו, ושכב הנ"ל! - ושאל אותו הנ"ל! - וספר לו ככל הנ"ל!"

הלך ה'מלך' וקרא לה'מיניסטער', וצוה עליו: "שלא ירים את ידו לשלם מהקאסע [מהקפה] לשום אדם באותו היום!"

[אות ו] בבקר: הלך ל'מיניסטער': "ש'שלם לו שכרו עבור היום" - ולא רצה! - ושאל לו: "הלא התנית עמך: שתשלם לי בכל יום"?! - השיב לו: "שה'מלך' גזר: שלא לשלם לשום אדם היום" - וכל מה שטען עמו לא הועיל!

והשיב לו [המיניסטער]: "מוטב, אשלם לך מחר בעד שני ימים, והיום אי-אפשר לשלם לך!"

מה עשה?! - הלך ושבר 'חתיכה' מה'חרב', ותקן שם 'עץ' במקומה, ולא היה נראה ונכר מבחוץ כלל! -

והלך והשפין אותה החתיכה, וקנה שוב כל הסעדה הנ"ל! - והסעדה היא סעדה!

הלך שוב ה'מלך', וראה: שהשמחה בשלמות במקדם! - ונכנס שוב לביתו, ושכב שם הנ"ל, ושאל אותו הנ"ל!

וספר לו ככל הנ"ל: "שהכרח לשבר ה'להב של החרב' מן ה'קתא' [נרתיק הסרב] והשפין אותה כדי לקנות לו 'צרכי הסעדה'; ואחר-כך כשאקבל מעות בעד אותו היום, אפדה ואתקן את ה'חרב'; ולא יהיה נכר כלל, פי אני יכול לתקן כל הדברים שנתקלקלו, ולא יגיע שום הזק לה'מלך'."

[אות ז] הלך ה'מלך' לביתו, וקרא את ה'מיניסטער', וצוה עליו: "באשר שיש [אחד שהוא] 'חיב מיתה', בכך תקרא אותו ה'איש חיל' ששכרת שיהיה 'איש חיל', ותצוה אותו דיקא: "שהוא יתתך ראשו של ה'חיב מיתה"!

הלך ה'מיניסטער' ועשה כן, וקרא אותו, ובא לפני ה'מלך'!

וה'מלך' צוה: "שיתאספו כל ה'שרים' - כדי לראות השחוק הזה, שנמצא איש שנעץ 'חתיכת עץ' במקום ה'חרב'!"

והוא בא לפני ה'מלך', ויפל לפניו רגליו, ושאל לו: "אדוני המלך! על מה נקראתי"?! - אמר לו: "כדי לחתך הראש של ה'חיב מיתה"!

השיב לו והתחנן לפניו: "באשר שמעולם לא שפך דם, בכך יקרא אחר לזה" - והמלך השיב לו: "שהוא דוקא מכרח עתה לשפך דמו"!

אמר ל'מלך': "וכי יש 'פסק ברור' על זה? - אולי אין ה'דין' ברור, שהוא 'חיב מיתה'? - ואני לא שפכתי דם מעולם - מפל'שפן שאשפך דם, שאינו ברור אם הוא 'חיב מיתה'!

השיב לו ה'מלך': "בודאי הדין ברור ש'חיב מיתה' - פי בודאי יש 'פסק' על זה (שקורין: ד'עקריט)! ועתה, מכרח שאתה דוקא תשפך דמו"!

ראה: "שאי-אפשר לפעל אצל ה'מלך" - פנה עצמו אל השם-יתברך, ואמר: "אל ש'דיי, אני לא שפכתי דם מעולם, ובאם זה האיש אינו 'חיב מיתה', יהיה נעשה מה'ברזל', 'עץ'!"

והטה ה'חרב', ושלפה מ'תערה' [נרתיקה], וראו הכל: "שהוא 'עץ'!" - ונעשה שם 'שחוק גדול'!

ראה ה'מלך': "שהוא איש נאה כזה" - ופטרו לשלום!

שם _____
 טלפון _____
 עיר _____

דעם רבינ'ס אעשיות

מבחן על מעשה מבטחון

- הורע בעיניו, אך בטח בה, וה' עזרו שמצא אצל מי לחטוב עצים עד שקיבץ ששה זהובים
- יא. מה הלשון שרבינו אמר על הסעודה של האיש הזה?**
 - און די סעודה איז געווען א קליין סעודה/לע
 - און די סעודה איז געווען א סעודה
 - און די סעודה אין געווען גאר גוט
- יב. מה עשה המלך אחרי ששמע שלמחרת היה לאיש הזה גם כן סעודה?**
 - גור שאסור למכור כלל המיני מאכלים והיין שהיה בסעודה
 - גור שלא יתנו לשום אדם לחטוב עצים
 - התייאש מהאיש הזה והניח לו
- יג. מה עשה המלך כששמע שהאיש ניקה דירים וקנה סעודה?**
 - נתן כרוז, שלא ישלמו באותו יום לבעלי מלאכה
 - גור שלא יתנו לשום אדם לנקות דיר
 - התייאש לו מהאיש הזה והניח לו
- יד. מה עשה המלך כששמע שהאיש הזה השכיר עצמו לחיל אצל המיניסטער?**
 - צוה להמיניסטער שלא ישלם לשום אדם באותו היום
 - צוה להמיניסטער שלא ישלם כלל לשום אדם אף פעם
 - התייאש לו ממנו והניח לו
- טו. מה עשה האיש הזה למחרת כששמע מהמיניסטער שאינו רוצה לשלם לו?**
 - שבר חתיכה מהחרב ותיקן שם עץ במקומו, והשכין אותה החתיכה וקנה שוב כל הסעודה
 - חזר לתקן דברים שנשברו
 - התייאש וחזר לביתו ריק
- טז. מה צוה המלך להמיניסטער?**
 - שאחד מהחייילים יחתוך הראש של החייב מיתה
 - שהאיש הזה הוא יחתוך הראש של החייב מיתה
 - שישלח את האיש הזה מלהיות חייל אצלו
- יז. מה אמר האיש להשם יתברך כשראה שא"א לפעול אצל המלך?**
 - שלא שפכתי דם מעולם ויעשה נס שהחייב מיתה ימות מעצמו
 - שלא שפכתי דם מעולם ויעשה נס שהצוואר של החייב מיתה יהפוך לשיש
 - שלא שפכתי דם מעולם ובאם האיש אינו חייב מיתה יהיו נעשה מהברזל עץ
- יח. מה עשה המלך לאיש כשראה שהוא איש נאה כזה?**
 - אסר אותו בבית אסורים
 - עשה אותו מיניסטער מעל כולם
 - פטרו לשלום

- א. מתי סיפר רבינו הקדוש המעשה מבטחון?**
 - למחרת מד' אלול תקס"ו
 - ליל ד' אלול תקס"ו
 - ליל ד' אלול תקס"ז
- ב. מה אמר המלך בלבד?**
 - מי ימצא שיהיה יותר חזק ממני
 - מי ימצא שיהיה ארמון יותר יפה משלי
 - מי ימצא שלא יהיו לו לדאוג יותר ממני
- ג. מה שמע המלך מאחורי הבתים של אנשים?**
 - דאגות של כל אחד ואחד
 - שאנשים עסוקים בעבודתם כל היום
 - שכל האנשים שמחים ומאושרים
- ד. איך היה נראה הבית הנמוך שראה המלך אח"כ?**
 - החלונות סמוכים לארץ ממש
 - הגג נופל ונשבר
 - שתי התשובות נכונות
- ה. מה ראה המלך בתוך הבית הנמוך הזה?**
 - שיושב שם איש שהוא תמיד בדאגות ובעצבות
 - שיושב שם איש שהוא מנגן בחליל והוא שמח
 - שיושב שם איש שמנגן בכינור והוא שמח מאוד
- ו. מה היה עומד שם לפני האיש?**
 - מים ולחם
 - יין ומיני מאכלים
 - מים בלבד
- ז. מה עשה המלך כשראה כל זה?**
 - נכנס לתוך הבית ושאל בשלמו
 - המשיך ללכת בדרכו
 - ישב מעל הבית לשמוע הכל, ולא נכנס כלל
- ח. מה ענה האיש למלך מהיכן הוא לוקח את כל זה?**
 - הוא גונב כל יום חמשה ששה זהובים וקונה לו סעודה
 - הוא לוקח הלוואות חמשה ששה זהובים וקונה לו סעודה
 - שהוא מתקן דברים שהתקלקלו והוא מקבץ חמשה ששה זהובים וקונה לו סעודה
- ט. מה עשה המלך בשביל לקלקל לו, כששמע זאת?**
 - נתן כרוז, שלא ישלמו באותו יום לבעלי מלאכה
 - נתן כרוז, שלא יתנו לאדם לתקן תיקונים, או לתקן בעצמו או שיקנו חדשה
 - שתי התשובות נכונות
- י. מה עשה האיש כששמע על הכרוז של המלך?**
 - נתעצב מאוד וחזר לביתו ומצא ליד ביתו ששה זהובים
 - צעק לעבר ביתו של המלך, על מה עשה לו כך, והמלך נתן לו ששה זהובים

ונעשה שם צחוק גדול - בהצלחה גדולה

ספורי מעשיות שסיפר רבינו הקדוש הם קודש קדשים וכונתו ז"ל הייתה כדי לעורר אותנו משנתנו הרוחנית, וללמד אותנו דעת ודרך ישרה לעבודת השם יתברך בהתעוררות הלב, כמו שאמר רבינו: "ש"ספורי מעשיות שלו מסוגלים לעורר מהשינה", ולמען דעת אשר בכל תיבה ותיבה מאלו המעשיות טמונים סודות התורה טמירים ונעלמים, כנשמע מפיו הקדוש בעצמו, ואפילו איש פשוט אשר יקרא אותם יכול להוציא לעצמו מוסר והתעוררות להשם יתברך